

TO STORE KOMMUNALE REFORMER, - I DANMARK

Kan der læres noget?

Fhv. forskningsleder Palle Mikkelsen

Inden for en periode på mindre end fyrrer år har man i Danmark gennemført to omfattende reformer af den geografiske inddeling af den offentlige sektor. Begge reformer har tillige indebåret, at fordelingen af de offentlige opgaver er blevet revideret, ligesom de finansielle relationer inden for den offentlige sektor ved begge reformer har undergået betydningsfulde ændringer. I Danmark taler man om struktur- opgave- og byrdefordelingsreformer. Sideløbende eller efterfølgende den egentlige reform er der taget hul på andre administrative emner ud fra NPM inspirerede tankegange.

Måden, hvorpå reformerne er blevet til på, er forskellig. I nogen grad gælder dette også indholdet. Dog er der også klare, fælles træk.

I denne artikel forsøges uddraget nogle karakteristika ved de to reformer, deres indhold, mål og antagelige resultater. En vis usikkerhed med hensyn til resultaterne er der naturligvis, når den seneste reform er blot tre år gammel.

Kommunalreformen i 1970.

Kommunalreformen bruges almindeligvis som betegnelse for det kompleks af reformer af struktur, opgaver og byrdefordeling, som blev gennemført med virkning fra 1970 og som blev implementeret i de følgende år.

Det startede imidlertid i Sverige og Norge. I Danmark var der beskeden debat og mest blandt særligt interesserede i 1940`rne og 1950`rne, men uden større folkelig bredde. Det var først og fremmest i hovedstadsområdet, at indlemmelser af omegnskommuner i centerkommunen København skabte politisk debat og tilsvarende omkring omegnskommunerne til de hurtigst voksende bymæssige kommuner i provinsen.

Først i 1958 var der politisk opbakning til at man nedsatte en kommunallovskommission. Men kommissoriet var snævert. Det var de kommunale styrelseslove, man skulle se på og om muligt komme med forslag til moderniseringer. Reformen af opgaver og byrder skulle man ikke beskæftige sig med, selv om især byrdefordelingen gang på gang havde været det emne, som fik en offentlig debat om større kommuner til at blusse op. Kommissionen afsluttede sit arbejde i 1966. Frem til 1969 blev der arbejdet med de konkrete sammenlægninger, således at en ny struktur så dagens lys i 1970.

Kommissionens nedsættelse blev af en del kommuner opfattet som et signal om, at der nu ville komme til at ske sammenlægninger af kommuner. Ad frivillighedens vej blev der fra 1963 til 1966

lagt 354 kommuner sammen til 105 nye kommuner. Kommissionen udarbejdede flere konkrete planer for sammenlægninger rundt om i landet.

Det vigtige overordnede princip for sammenlægninger var, at sammenhængende byområder burde udgøres af een kommune. For det andet at man kom op på en befolkningsmæssig størrelse i kommunerne, som ville muliggøre, at man kunne overlade kommunerne flere opgaver og mere indflydelse på opgavernes løsning ud fra lokale hensyn.

Strukturkommissionen. 2007-reformen.

Grænsedragningerne fra 1970 blev med få undtagelser nogenlunde accepteret af befolkningen. Man vænnede sig forholdsvis hurtigt til nye naboer, nye kommunenavne og nye "hovedstæder". Når talen senere kom ind på emnet større kommuner, blev der som regel givet udtryk tilfredshed med resultaterne fra 1970, - selv hvor disse var blevet opnået gennem heftige forudgående lokale stridigheder.

Dette gjaldt dog ikke på det regionale niveau. Kort efter amternes dannelse i 1970 kom der debat om deres berettigelse og det rimelige i, at to skatteudskrivende myndigheder var blevet udvidet til tre. En række dårlige sager igennem den følgende snes år, og en hyppigt forekommende modvilje i amterne mod at ville forandre på sundhedsområdet, førte jævnligt til kritik af amterne. Var 16 sygehusmyndigheder ikke lige i overkanten i en geografisk struktur som den danske, lød det gentagne gange i den offentlige debat.

I 1988 begyndte det for alvor at brænde på. Statsminister Poul Schlüter meldte ud, at 60-70 kommuner nok var et mere passende antal end de eksisterende 277 og det amtskommunale niveau kunne undværes. Men både venner og fjender blandt de øvrige politiske partier meldte pas. Man var ikke indstillet på forandringer og Det konservative Folkeparti forblev i de følgende år ret alene med sine tanker om færre kommuner og ingen amter, men det lå hele tiden i luften at noget kunne komme til at ske.

I 2002 kom den ligeledes borgerlige statsminister Anders Fogh Rasmussen med en melding om, at regeringen havde til hensigt at nedsætte en strukturkommission og efter blot to år (jfr. de otte år for kommunallovskommissionen) kom denne med sin betænkning.

I efteråret 2005 var en ny lovgivning udmøntet i bekendtgørelser etc. og den nye kommunale inddeling trådte i kraft fra januar 2007.

Ligheder og forskelle.

I tabellen nedenfor er vist udviklingen i antallet af kommuner i Danmark fra 1960 til i dag. Ved reformen i 1970 var der kun 11 af kommunerne uden for hovedstadsområdet, som fortsatte i uændret skikkelse. I 2007 blev 65 kommuner dannet ved sammenlægninger, mens 33 kommuner af

de nu 98 kommuner består uændrede. Det gælder næsten helt igennem i hovedstadsområdet, som ellers i mange år har været udpeget som kandidat område nummer 1 til reformer af strukturen. Men her skete der stor set ingenting i 2007.

Hvor der i 1970 forsvandt 800 kommuner, blev det i 2007 til, at 179 kommuner forsvandt.

	1960	1966	1969	1970	2007
Antal kommuner	1.388	1.108	1.077	277	98

Det er flere vigtige forskelle på dengang og nu. Kommunalreformen (den geografiske inddeling) blev gennemført af et såkaldt bredt flertal i Folketinget. Strukturreformen har regeringen fået gennemført med støtte fra Dansk Folkeparti. Udover partiet Venstre er Socialdemokraterne det store kommuneparti, men partiet står uden for den seneste reform.

Den største kommune er	Pct.
- op til 25 pct. større	18
- mellem 25 pct. og 50 pct. større	14
- mellem 50 pct. og 75 pct. større	8
- mellem 75 pct. og 100 pct. større	18
- op til seks gange større	22
- over 6 gange så stor	6
I alt	100

Som det anes af tabellen ovenfor er resultatet blevet gennemsnitligt meget større kommuner. Den gennemsnitlige kommune har nu omkring 55.000 indbyggere.

	1960	1969	1970	2007
Antal amter	24	24	14(16)	0

Anm. Fra 1970 var der 14 amtskommuner, men København og Frederiksberg var både kommune og amtskommune og dermed begge sygehuskommuner.

Fra 2007 er der 5 såkaldte regionskommuner og ingen amter. Amter har Danmark haft siden 1841.

I kommunallovskommissionen sad der repræsentanter for alle de politiske partier, der var repræsenteret i Folketinget. Strukturkommissionen var sammensat af interessegrupper og en form for eksperter, men helt uden politikere. Det betød blandt andet at de afgørende politiske forhandlinger kunne gennemføres alene på politiske synspunkter og uden for kommissionen. Ingen af de besluttende hæftede for, hvad der stod i kommissionens betænkning og det fik stor betydning for processen hen imod et politisk forlig.

Forventningerne varierede da også. I 1970 mente f.eks. Socialistisk Folkeparti, at kommuner ikke burde have under ca. 30.000 indbyggere, men i 2007 kunne partiet ikke tilslutte sig det nuværende gennemsnit på 55.000 indbyggere. Socialdemokraterne mente ligeledes i 1970 at sammenlægningerne ikke var omfattende nok. Sammenlægninger forudsås at ville fortsætte på frivillig basis hen imod 8 – 10.000 indbyggere som minimum. Også de konservative pegede i 1970 på, at enhederne måtte blive større end det man nu gennemførte.

Strukturreformen har endnu ikke ført til tilsvarende udmeldinger om holdbarheden fra de politiske partier. Jeg vover den forklaring, at geografiske reformer af denne art ikke er godt politisk stof. Kun få tror på de positive effekter, mens mange gerne ser en tilbagevenden til det historisk kendte.

De undersøgelser, som er blevet gennemført, peger ret entydigt i retning af skuffelser i befolkningen. Undersøgelser har vist, at halvdelen af de adspurgte mener, at den offentlige service er blevet ringere og at forventningerne ikke er blevet indfriet. Dette gælder især de politiske meldinger om mere effektivitet som følge af de større enheder. Derimod synes en del politikere og topembedsmænd i kommunerne (ca. 25 pct.), at administrationen i høj grad er blevet mere effektiv, men godt 70 pct. kan ikke svinge sig højere op end uændret eller ”i nogen grad” mere effektiv.

En del har peget på, at de større og friske enheder med en renvasket politisk tavle kunne komme frem til en større effektivitet gennem upopulære beslutninger om lukninger af skoler, daginstitutioner, rådhus etc., som de gamle enheder var kørt fast i. Når flere enheder blev slået sammen, forelå der en form for ny situation, hvor især skolestrukturen kunne tages op til en mere fordomsfri debat. I nogen grad er dette også sket. Især i en række af de økonomisk mest nødlidende kommuner. På den anden side er det også en kendsgerning, at den demografiske og geografiske udvikling flere steder faktisk har affødt et presserende behov for tilpasninger på især skoleområdet. Situationen på skoleområdet er meget lig den i 1970, hvor det var en ny folkeskolelov (1958), som stillede øgede krav til undervisningen i primært landområder, som var med til at nødvendiggøre de større kommuner med centralskoler.

Som nævnt foregik der op til reformen i 1970 en række mere eller mindre frivillige sammenlægninger. Det samme var tilfældet i 2007, hvor to kommuner på Ærø forenedes samt de fem kommuner på Bornholm.

Forud for reformen i 1970 blev der varmet op til lokale debatter om sammenlægninger i og med, at kommissionen fremlagde en række konkrete skitser til, hvordan man kunne tænke sig at realisere ideen om et byområde som en kommune. I modsætning hertil holdt strukturkommissionen sig til mere generelle hensyn og ideer og i nogen grad i modstridende retninger. Et mål om 25-30.000 indbyggere som minimum gik længe i debatten som det ønskelige ud fra en effektivitetssynsvinkel, men der fremkom aldrig en overbevisende dokumentation for, at dette tal skulle være den optimale kommunestørrelse. Hverken for de allerede kommunale opgaver, eller de flere opgaver som man forventede at de nye og større kommuner skulle tage sig af. Fakta herom kom i øvrigt først på banen meget sendt i sammenlægningsprocessen.

Den noget luftige debat om, at større enheder skulle dannes for at man kunne få en højere grad af kommunal effektivitet i opgaveløsninger førte til, at man mange steder gik i gang med at finde de mest ønskværdige partnere i nabolaget. I den første del af processen skete det ud fra et krav om, at de eksisterende kommuner ikke kunne deles op i mindre enheder. Det skulle være en fusion af hele kommuner, hvilket krav ikke alle vegne forekom særligt hensigtsmæssigt.

Resultatet er da også en smule løjerligt. Afstanden i befolkningstal mellem de største og de mindste kommuner er den samme som forud for strukturreformen, selv om gennemsnittet er endt med større kommunale enheder.

Flere af de mindre kommuner overlevede ved, at der midt under processen politisk blev lanceret en såkaldt musefældeklause. Mindre kommuner kunne forblive små mod at indgå forpligtende aftaler på specielle typer af opgaver med større kommuner. Det vil sige netop den form for kommunale fællesskaber, som man gjorde alt for at slippe af med ved reformen i 1970 på grund af dårlige erfaringer med fælleskommunale arrangementer. Når flere var ansvarlige for den samme opgave, var der reelt ingen ansvarlige og det kan diskuteres, hvor demokratisk hensigtsmæssigt det er at have kommunalpolitisk ansvar på andres vegne. Men flere af de mindre kommuner overlevede på denne mulighed. Politisk havde det den behagelighed, at ”knasterne” i forbindelse med sammenlægninger til en vis grad kunne undgås. Man undgik at skulle presse eller tvinge kommuner sammen. Helt undgås kunne det dog ikke. En fhv. indenrigsminister måtte på turne og svejse de genstridige sammen, - en form for frivillig tvang.

Exit amter

For især de konservative var en fjernelse af amterne et must. Mere uklart var det, hvad der skulle erstatte amterne som sygehus – og sundhedsansvarlig myndighed. Nogle pegede på et statsligt sundhedsvæsen og andre på en form for selvejende virksomheder. Også kommunale fællesskaber var inde i billedet. Udviklingen i Norge omkring fylkerne blev der også skelet til i den danske debat.

Amter eller ej og hvor mange, var der ligeledes politisk strid om ved reformen i 1970. Flere modeller var på bordet og det endelige resultat blev en kompromis i Folketinget og indførelse af en

egen skatteudskrivning for amterne, som lige siden har været lagt for had. Det skortede ikke på spådomme om en kortvarig eksistens for de nydannede amter.

Samme spådom gælder i dag for de nyoprettede regionskommuner, hvoraf der er blevet dannet 5. Der er således tale om meget store enheder. Både i geografisk udstrækning (danske forhold) og befolkningsmæssigt. Spådomme om en snarlig død baserer sig på den manglende økonomiske selvstændighed og en forventelig langt stærkere statslig styring af sygehusstruktur og indsatsområder, hvilket udviklingen den seneste tid har bekræftet. Sygehusstrukturen er sat til debat.

Regionernes opgaver er driften af sygehusvæsnet med ganske få yderligere opgaver. Driften finansieres ved et for alle gældende sundhedsbidrag på 8 pct. af den personlige indkomst, et bloktilskud fra staten og en aktivitetsrelateret betaling fra kommunerne. Forebyggende foranstaltninger på sundhedsområdet er blevet en kommunal opgave og betalingsmodellen skal gøre kommunerne interesserede i at satse på forebyggelse.

Finansieringsmodellen er blevet udsat for megen kritik. Det væsentligste argument er her de folkevalgte regionernes manglende adgang til at udskrive skat. Uden en form for selvstændig skatteudskrivning frygtes det, at enhver for kritik af beslutninger og resultater vil blive mødt med råbet: Send flere penge.

Udpegningen af ”regions-hovedstæder” har sin helt egen historie. Regeringen og dens støtter omkring reformen valgte byer, som af en eller anden grund trængte til lidt støtte og et politisk skulderklap. F.eks. må man i midtjylland se Århus, som den største by, forbigået til fordel for Viborg og hovedstadsregionen styres nu fra Hillerød.

Ændret fordeling af opgaver.

Både kommunalreformen i 1970 og strukturreformen 2007 blev krydret med politiske løfter om flere opgaver, når kommunerne først var blevet større. Decentralisering synes at være et plus-ord, men når det kommer til det konkrete, ændres holdningen ofte. Men det blev til langt flere opgaver for kommunerne efter reformen i 1970, end det er tilfældet med 2007 –reformen.

I 1970 handlede det primært om, at give kommunerne den centrale rolle på det sociale område. I sociale kredse var der en udbredt skepsis over for kommuner og deres præstationer. De mange små kommuner havde slet ikke kunnet leve op til den vækst i social velfærd, som tog fart i gennem 1960'erne. En stor kommission, socialreformkommissionen, lagde op til meget vidtgående ændringer på det sociale og sundhedsmæssige område. Strukturelle såvel som indholdsmæssige. Den offentlige sygesikring blev gennemført og vi fik en bistandslov. Herudover fik kommuner og amter langt mere vidtgående beføjelser omkring udøvelse af skøn. Kommunerne skulle vurdere behov og konkret rette ydelserne mod at dække disse behov.

Som nævnt overtog kommunerne ved den nye reform opgaver omkring forebyggelse på sundhedsområdet, men det er opgaver, hvis omfang ligger langt fra den første reform. Herudover er det alene mindre betydende funktioner, som de nye kommuner skal i kast med. Flere af dem er af rent administrativ karakter (f.eks. udlevering af pas) og er uden noget lokalpolitisk indhold. Man vil kunne betegne dem som udslag af dekoncentration mere end det er decentralisering.

I forhold til 1970 er det væsentligste nok etablering af nye jobcentre i arbejdsmarkedspolitikken. At føre den statslige og den kommunale anvisning af job sammen har været politisk ønsketænkning igennem mange år, men især socialdemokraterne har været imod en kommunalisering på arbejdsmarkedet. Nu etableres en hybrid, hvor den kommunale og statslige kundekreds (hhv. ledige på kontanthjælp og arbejdsløse forsikrede) skal behandles under samme tag.

Tidligere tiders tredeling af opgaverne på vejområdet er nu todelt mellem staten og kommunerne.

Der er ikke en direkte sammenhæng mellem de administrative ændringer på skatteområdet og reformerne. I 1970 lykkedes det kommunerne at fastholde opgaven som ligningsmyndighed, men for fem år siden gik man over til en statslig skatteforvaltning. Som det fremgår af de sidst nævnte eksempler på opgaveændringer, er der centraliseret fuldt så meget, som der er blevet decentraliseret.

Mange vil hævde, at de større og færre enheder har skabt bedre muligheder for at de centrale myndigheder kan få indblik i de lokale forhold og har fået lettere ved at gribe ind lokalt. Det være sig i konkrete sager eller formelt mere liberalt ved at alliere sig med Kommunernes Landsforening (KL) i fastlæggelsen af rammer for lokalstyret.

Byrdefordelingen..

Reformerne i 1970 og 2007 af de finansielle relationer mellem staten og kommuner og amter har til fælles, at de blev gennemført efter meget grundige forarbejder.

Reformen fra 1970 var banebrydende i den forstand, at der blev opstillet klare mål for en total forvandling af de statslige tilskud til kommunerne og mellem kommunerne indbyrdes. Som det også er tilfældet i dag, afholdt kommunerne langt over halvdelen af de offentlige udgifter, men opkrævede kun en fjerdedel i lokal skat. Den overvejende del af kommunernes udgifter var berettigede til refusion fra staten og denne dækkede omkring en fjerdedel af udgifterne.

Adskillelsen mellem den besluttende og den betalende myndighed betragtedes som en væsentlig forklaring på vanskelighederne med at styre de offentlige udgifter. Staten kunne ikke nægte at refundere de udgifter, som kommunerne allerede havde afholdt. Men de automatiske refusioner var en forholdsvis enkel metode til at finansiere de små kommuner på. Hvad man ikke kunne stille direkte krav om, kunne man i stedet lokke kommunerne til at gøre. Med kommunalreformen var situationen blevet en anden.

Det nye og banebrydende princip blev, at den myndighed, der havde hovedansvaret, skulle afholde udgiften og på områder, hvor ansvaret var delt, skulle man helst undgå refusionssatser på over 50. Og så var mere udligning et bredt politisk krav.

Et andet vigtigt princip var det såkaldte totalbalance princip. Hvad der blev sparet skulle kompenseres og grundstenen til de generelle tilskud blev dermed lagt. De generelle tilskud eller bloktilskuddet kunne hæves og sænkes alt efter de merudgifter eller besparelsemuligheder, der opstod som følge af ny lovgivning eller ændringer i bekendtgørelser og cirkulærer. En gang om året gjorde man status.

Ændringer i de finansielle relationer giver altid ballade og 2007 – reformen var ingen undtagelse. Men det noteres med tilfredshed, at den nye reform fortsætter ad de samme principielle linjer, som blev stukket ud i 1970. Derfor også påpejningen af, at den delte finansiering på sygehusområdet samt afskaffelsen af den regionale skat ikke ”er lige efter lærebogen”, når kompetence og økonomisk ansvar skal hænge sammen.

Reformerne af byrdefordelingen fra 2007 indeholder en udbygning af den ”teknificering” af tilskudssystemerne, som er pågået over en lang årrække.

Det nye udligningssystem er baseret på en opgørelse af, om den enkelte kommune ved at opkræve en gennemsnitlig skatteprocent vil få underskud eller overskud i forhold til sit beregnede udgiftsbehov. Der udlignes herefter på basis af størrelsen af det beregnede over- eller underskud.

Nyt er det, at man overgår fra en mellemkommunal udligning til en ordning, hvor staten har hovedansvaret for at udjævne forskellene mellem kommunerne.

Samtidig måtte man politisk sande, at det ikke er muligt gennem ordninger baseret på generelle principper at nå frem til en acceptabel politisk udligning mellem kommunerne. Der er, - også efter de større enheder, en gruppe af kommuner, som er så ringe stillet økonomisk, at særlige tilskuds- eller andre former for hjælpeordninger er påkrævede. Også efter at udligningsniveauet er blevet hævet, jfr. tabellen nedenfor.

Udligningsniveau før og efter 2007-reformen

	Før reformen	Efter reformen
Landsudligning	45 pct.	58 pct.
Hovedstadsudligning	40 pct.	27 pct.
Svagt beskatningsgrundlag	40 pct.	..
Særligt ugunstigt stillede	..	32 pct.

Implementeringen.

De to store reformer har til fælles, at de har været dyre at implementere. Også mere omkostningstunge, end man forventede.

Man har lært, at IT kan billiggøre håndtering af store datamængder. Det havde man ikke i 1970. Til gengæld er det overraskende vanskeligt at ændre på den slags systemer. Gang på gang har man måttet sande, at bestående IT – løsninger nærmest determinerer, hvad der kan lade sig gøre i praksis.

Det er dyrt at sammenlægge, selv om det er besparelser der stilles i udsigt. Men besparelser bliver på den meget lange bane. Der skal forenkles og fornyes i den administrative top og hvad enten der er tale om tjenestemande – eller overenskomstansatte chefer, koster det dyrt at afskedige, og at finde nye er heller ikke billigt, ligesom der går en del tid med indkøring i en ny organisation.

Én stor kommune er ikke nødvendigvis ensbetydende med en samlet administration på eet sted. Der har ved begge reformer kunnet konstaterede en tendens til at gå meget langsom frem hvad angår fuld integration. Ofte bevares de gamle rådhus. De gøres til borgercentre og/eller forvaltningerne forbliver spredt på de gamle lokaliteter. I hvert fald for en tid. Ved reformen i 1970 fulgte bygning af mange nye rådhus. Det er der ikke rigtig råd til i dag, men udviklingen var frygtet. Udviklingen i 1970'erne kan i nogen grad forsvares med henvisning til de flere kommunale opgaver og at der i mange kommuner ikke havde været en professionel administration og dermed heller ikke noget, der berettiget kunne kaldes for et rådhus.

Sideløbende fornyelser.

Reformen i 1970 blev fulgt af nye budget- og regnskabssystemer i kommuner, ligesom flerårsbudgetter og former for planlægning blev et krav til alle kommuner. 2007-reformen gennemføres i en periode, hvor der i høj grad eksperimenteres med nydannelser af NPM -agtig karakter. På flere serviceområder er gennemført forskellige former for frit valg for borgerne. Det gælder f.eks. valg af sygehus, skole, daginstitution. Kvalitetsstandarder, benchmarking, mål – og rammestyring, produktivitetskrav, evaluering, udlicitering, offentlig-privat samarbejde og forskellige former for fri konkurrence er konkrete eksempler på moderniteten for øjeblikket.

Det er klart at de mange bolde i luften gør det vanskeligt at isolere effekten af blot et enkelt af de mange tiltag, herunder den nye struktur isoleret set.

Og hvad så?

Og dog kan der gøres nogle iagttagelser omkring den form for reformer.

Det er ikke vinder -emner for de politiske partier. Der spørges til formålet og de løse løfter om en bedre fremtid kommer ikke hjem. Hvor bliver besparelserne og den bedre service dog af? Det er jo gået id en modsatte retning vil mange hævde.

Forbedringerne synes i hvert fald på den korte bane at skulle vejes op imod betydelige nyinvesteringer i personer, materiel, bygninger etc.

Med 2007 reformen har der været talt meget om, at det var regeringens behov for i situationen at vise reformagtig gennemslagskraft mere, end det var faglige og økonomiske hensyn, som var forklaring på reformen. Synspunktet støttes i nogen grad af den kendsgerning, at der var en del forvirring om, hvad man egentlig ville opnå. Den søgte idealmodel på en effektiv kommune findes ikke, men kommunerne skulle gerne ende med at blive større. Dog ikke nødvendigvis alle, men hvor mange så?

Reformerne bygger på en generel opfattelse af, at decentralisering er noget positivt. Men så enkelt er det ikke. I Danmark er der blevet gennemført en betydelig udligning mellem kommunerne via kriterierne for tildeling af bloktilskud, jfr. tidligere herom. Den kommunale skatteudskrivning varierer i dag langt mindre, end det var tilfældet efter reformen i 1970. Befolkningen betaler med andre ord tæt på ensartede skatteprocenter. Hvorfor så ikke forlange ensartet service, uanset hvor man bor? Jfr. landets geografiske størrelse.

Der er områder, hvor variationer ikke opfattes som en plusværdi. Ligningseffektivitet, miljøindsats og sundhed er oplagte eksempler på områder, hvor store lokale variationer ikke falder i god jord. Der er positive eksternaliteter knyttet til f.eks. undervisning og sociale indsatser.

Der er nu brug for en periode, hvor man i ro og mag kan diskutere lokalstyrets fortræffeligheder på visse områder, uden at der samtidig er en dagsorden om, at der partout skal laves om. Koste hvad det vil. Eller forandring for forandringens egen skyld. Der er med andre ord brug for en pause til at tænke i og finde ud, hvad der samfundsøkonomisk er bedst til lokal varetagelse og hvor centrale bestemmelser gør fyldest.

Palle Mikkelsen

Forskningsleder, cand.polit.

Institut for Offentlig Økonomi og Udvikling.

